

ЛЕКЦІЯ

ТЕМА: ВСТУП ДО КУРСУ ЕКОНОМІКИ ПІДПРИЄМСТВА

МЕТА: ознайомлення з метою вивчення предмету «Економіка підприємства», його основними положеннями та взаємозв'язком із іншими економічними науками.

ОСНАЩЕННЯ:

- конспект лекції;
- наглядний матеріал.

ПЛАН ПРОВЕДЕННЯ ЛЕКЦІЇ:

1. Визначення основних цілей вивчення курсу «Економіка підприємства» та його предмету.
2. Розгляд взаємозв'язку курсу «Економіка підприємства» та інших економічних наук.
3. Розгляд методу вивчення курсу «Економіка підприємства».

ПИТАННЯ ДЛЯ ВХІДНОГО КОНТРОЛЮ:

1. Дайте визначення поняттю «економіка».
2. Визначте предмет курсу «Політична економія».
3. Дайте визначення сучасним проблемам розвитку економіки України.

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ:

- ознайомитися із предметом курсу „Економіка підприємства” за підручником Економіка підприємства / за ред. С.Ф. Покропивного, 2000р., ст. 3-6.

В умовах формування та розвитку ринкових відносин центр господарської діяльності зміщується до первинної ланки економічної системи – підприємства, яке є основною структуроутворюючим елементом економіки. У виробничому процесі ”з’єднуються” матеріальні, трудові та фінансові ресурси з метою отримання доходу через виготовлення різноманітної продукції для задоволення потреб суспільства. На підприємствах зосереджуються кваліфіковані кадри вирішуються питання раціонального використання ресурсів, техніки, технології, розробляються бізнес-плани, здійснюються маркетингові дослідження та ефективне управління підприємством.

У ринковій економіці виживають лише ті підприємства, які найбільш правильно і компетентно зрозуміли вимоги ринку, організували виробництво конкурентоспроможної продукції або послуг, що користуються попитом, уміло здійснюють мотивацію праці персоналу. Усе це вимагає від спеціалістів різного профілю економічних знань для можливості прийняття вірних управлінських рішень.

У ринковій економіці підприємство самостійно планує основні напрями та умови своєї діяльності, розпоряджається матеріальними, трудовими та фінансовими ресурсами. Воно саме вибирає ділових партнерів, вступає в договірні відносини з ними, здійснює зовнішньоекономічну діяльність. Організаційні форми управління також визначаються самим підприємством. Воно вільне у виборі видів господарської діяльності та реалізує останню в межах чинного законодавства.

Економіка підприємства є складової загальної економічної науки, що вивчає питання, актуальні для суспільного виробництва, а саме: економічні форми, у яких здійснюються виробництво і підприємництво, і закономірності їхнього розвитку; відтворення окремих ланок економіки; спосіб вибору і використання обмежених економічних ресурсів для виробництва матеріальних благ; аналіз зв'язків і взаємодій виробництва, розподілу, обміну і споживання в суспільстві; економічні закони: механізм їхньої дії і використання.

Економічна своєрідність діяльності підприємств обумовлюється, з одного боку, економічним призначенням виробленої продукції, її споживчої цінністю,

з іншого боку, походженням споживаних підприємством сировини, матеріалів, видів енергії, засобів праці, технологій і т.д.

Таким чином, від особливостей діяльності, матеріально - технічної бази залежать тип підприємства, його розміри, спеціалізація, принципи кооперування, комбінування виробництв, а також характер розміщення по території країни. Нарешті, спеціалізація підприємства, особливості застосовуваних знарядь праці і технологічних методів обробки предметів праці визначають для кожного з них професійний склад працюючих, характер організації праці й умови роботи.

Економіка окремо узятого підприємства вивчає специфіку дії економічних законів в умовах конкретного підприємства і властивих йому закономірностей розвитку.

Предметом вивчення економіки підприємства як конкретної економічної науки є положення про підприємствах, принципи, форми, методи і способи керування (елементи менеджменту, маркетингу), його планування (регулювання), у тому числі розробка бізнес - плану, впровадження у виробництво досягнень науково - технічного прогресу, вибір суспільних форм організації виробництва, використання економічних ресурсів і як наслідок - економічні результати виробничо-господарської і підприємницької діяльності, виражені в таких поняттях, як собівартість продукції, її ціна, прибуток від реалізації, рентабельність, прибутковість підприємства.

В умовах переорієнтації основ виробничої і підприємницької діяльності підприємств України економіка націлена на рішення таких задач, як: наближення суспільних економічних наук до питань реальної економіки підприємств; виключення порожнього теоретизування; удосконалення розділів (тим) , що вивчають механізм ринкового керування; вивчення досвіду світової економічної думки з метою оптимального застосування його до підприємств.

Вивчати економіку підприємства можливо тільки в єдності всіх економічних наук, що є основою економічної політики України (рис. 1).

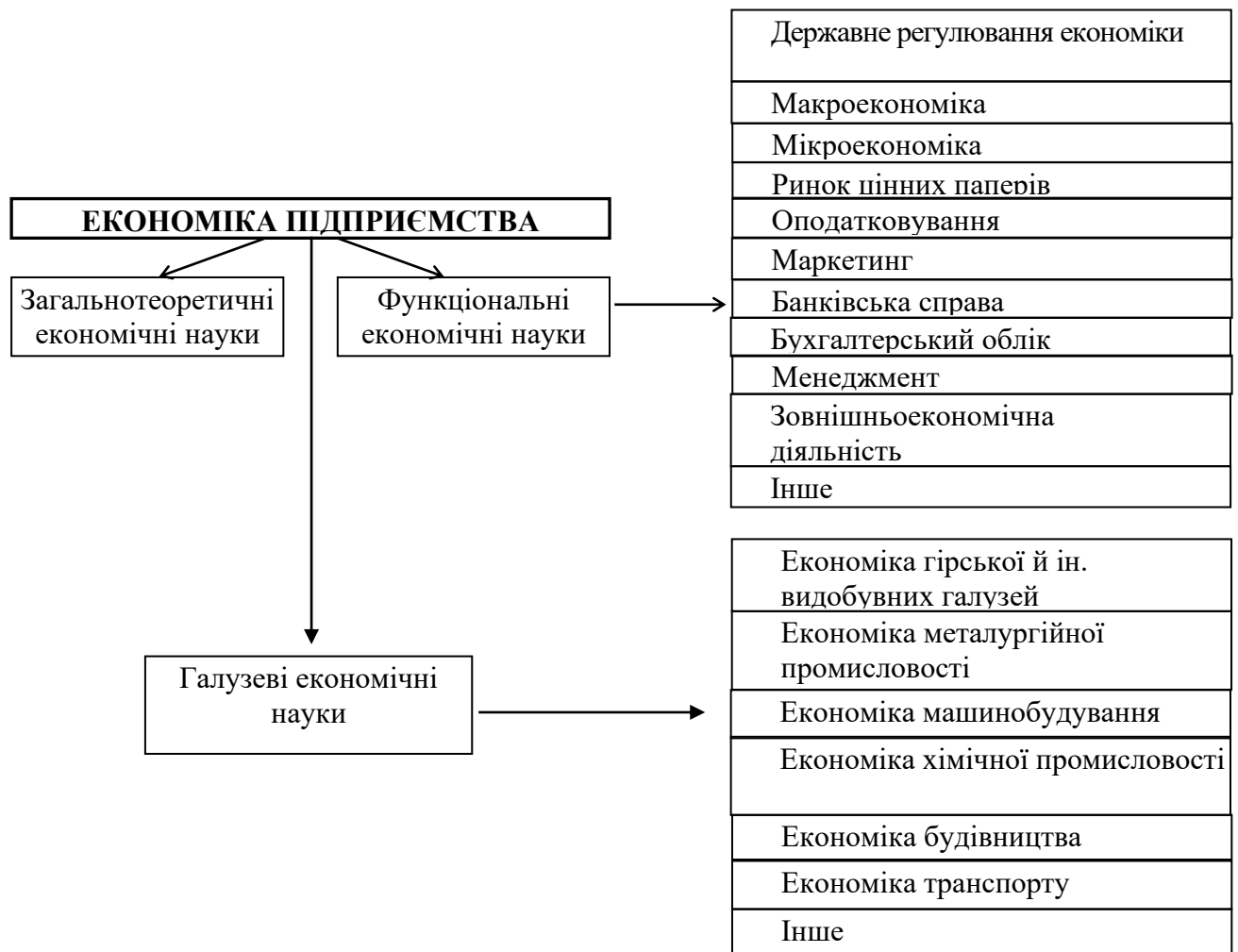

Рис.1. Економіка підприємства, економічні науки, їхній взаємозв'язок.

Метод вивчення курсу "Економіка підприємства" - діалектичний, котрий на противагу метафізичному дозволяє розглядати всі явища і процеси в їхньому русі, безупинному розвитку, взаємному зв'язку і взаємній обумовленості, історично підходити до досліджуваним фактам.

Діалектичний метод пізнання дозволяє і змушує аналізувати приклади, створює переконаність у необхідності пошуку зроблених, більш ефективних методів рішення економічних задач. Діалектичний метод пізнання протистоїть сліпій, бездумній вірі в неминучість створеного, у голий ентузіазм, у вольові рішення, що, як показує практика, найчастіше бувають необґрунтованими, а тому і неефективними.

Діалектичний метод пізнання змушує знаходити і використовувати сховані резерви виробництва, широко впроваджувати досягнення вітчизняної і закордонної науки і техніки, не зупинятися на досягнутому.

Основна ідея вивчення сучасної економіки - це показати можливості спрогнозувати, а потім вибрати ефективний спосіб використання економічних ресурсів підприємства при виробництві товару з метою задоволення особистих і суспільних потреб.

Сучасний економіст - універсальний професіонал в області керування процесом формування і розподілу економічних ресурсів підприємства, їхнього відтворення, організації і стимулювання використання, менеджер, що максимально впливає на фінансові результати діяльності і рейтинг свого підприємства, що створює. Від його здібностей визначати мети і задачі підприємства, прогнозувати перспективу зростання доходів підприємства, а значить обходити фінансові складності, залежать долі людей і підприємства в цілому